

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

**DĖL NACIONALINĖS MIŠKŲ ŪKIO SEKTORIAUS PLĖTROS 2012–2020 METŲ
PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2012 m. gegužės 23 d. Nr. 569
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [33-1268](#), Nr. [90-3874](#), Nr. [112-4759](#), Nr. [121-5203](#), 5228; 2010, Nr. 90-4769; 2011, Nr. 107-5049), 3 lentelės „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų veiklos strategijos nuostatų įgyvendinimo priemonės“ priemonę Nr. 969, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

NACIONALINĖ MIŠKŲ ŪKIO SEKTORIAUS PLĖTROS 2012–2020 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa (toliau – Programa) parengta atsižvelgiant į tai, kad miškų reikšmė nuolat didėja dėl jų teikiamos įvairiapusės naudos valstybei, visuomenei, šalies ūkiui ir žmogui. Miškas padeda užtikrinti kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, išsaugoti biologinę įvairovę. Miško teikiama mediena ir kiti miško produktai tenkina ekologines, ekonomines ir socialines visuomenės reikmes. Be to, miškas yra esminis ekologinės pusiausvyros veiksnys – sudaro daugelio gyvūnijos ir augmenijos rūšių buveines, stabdo dirvos eroziją, sugeria anglies dvideginį ir grynina orą, kaupia anglį biomasėje ir kartu mažina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje, saugo gruntinius ir paviršinius vandenis, taip pat suteikia galimybę žmonėms poilsiauti.

2. Programos paskirtis – įgyvendinti ilgalaikę Lietuvos miškų ūkio politiką, kuri derėtų su kitų susijusių sričių politika, paremtą šalies tradicijomis, Europos Sąjungos teisinių normų, tarptautinių konvencijų, rezoliucijų, susitarimų, programų reikalavimais, ir nustatyti miškų ūkio sektoriaus plėtros tikslus ir uždavinius laikotarpiui iki 2020 metų.

3. Programoje numatytas strateginis miškų ūkio plėtros tikslas, kiti miškų ūkio plėtros tikslai, uždaviniai šiems tikslams pasiekti, taip pat jų vertinimo kriterijai, Programos įgyvendinimo finansavimas ir Programą įgyvendinančios institucijos. Į Programą įtrauktos esminės aktualios Lietuvos miškų ūkio politikos ir jos įgyvendinimo strategijos, patvirtintos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 484 (Žin., 2002, Nr. [93-4029](#)), nuostatos.

4. Programa parengta ir įgyvendinama viešai svarstant ir derinant suinteresuotų visuomenės grupių nuomonę miškų ir miškų ūkio klausimais, kiek leidžia galimybės, derinant miško savininkų, valdytojų ir naudotojų, medienos pramonės, aplinkosaugos ir kitų su miškais susijusių sričių atstovų poreikius ir interesus.

5. Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos miškų įstatyme (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), kituose įstatymuose ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose miškų ūkio ir su juo susijusių veiklą.

II. MIŠKŲ ŪKIO PLĖTROS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ REIKŠMĖS

6. Miškų ūkio plėtros strateginis tikslas – didinti miškų teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško augimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miškų ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose.

7. Miškų ūkio plėtros strateginiam tikslui pasiekti įgyvendinant Programą nustatyti 4 miškų ūkio plėtros tikslai yra išdėstyti Programos 7.1, 7.3, 7.5 ir 7.7 punktuose.

7.1. Išsaugoti ir gausinti Lietuvos miškus ir jų išteklius.

Šio tikslo siekiama, nes miškai – vienas svarbiausių Lietuvos atsinaujinančių gamtos išteklių, teikiančių naudą valstybei, visuomenei, šalies ūkiui ir žmogui, todėl, nepriklausomai nuo nuosavybės formos, jie turi būti saikingai naudojami, atkuriami ir gausinami, taip užtikrinant jų išsaugojimą ateities kartoms.

Nors miškai dengia didelę dalį Lietuvos Respublikos teritorijos ir miško žemė 2011 metų sausio 1 d. užėmė 2 169,8 tūkst. hektarų plotą, iš kurio 2 057,5 tūkst. hektarų buvo apaugę mišku, o Lietuvos miškingumas siekia 33,2 procento šalies teritorijos ir yra kiek didesnis nei Europos vidurkis, tačiau, atsižvelgiant į gamtinio karkaso ir kraštovaizdžio reikmes, šalies miškingumas turėtų būti ne mažesnis kaip 35 procentai. Tačiau nors per praėjusius 10 metų realiai miško žemės plotas padidėjo 53,1 tūkst. hektarų ir per tą patį laikotarpį įveista daug naujų miškų privačioje ir valstybinėje žemėje (pasodinta 22,5 tūkst. hektarų, tai sudaro 42 procentus realiai padidėjusio miško žemės ploto), išlieka poreikis toliau plėsti miškų plotus. Tam gali būti panaudojama dalis šiuo metu žemės ūkiui nenaudojamos ir netinkamos naudoti žemės. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2010 m. sausio 1 d. šalyje buvo 168,3 tūkst. hektarų žemės ūkiui nenaudojamos ir netinkamos naudoti žemės, iš jos – 145,6 tūkst. hektarų nenaudojamos žemės ūkiui ir 22,7 tūkst. hektarų pažeistos žemės. Didžioji šios žemės dalis (72 procentai) yra valstybės nuosavybė. Apželdinus visą šią žemę, šalies miškingumas padidėtų apie 3 procentus. Panašus siekis nustatytas ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Tačiau šalies miškingumo didinimo procesą stabdo nebaigta žemės reforma, problemos, susijusios su laisvos valstybinės žemės fondo žemės perdavimu valstybinių miškų valdytojams miškams veisti (2001–2010 metais miškų urėdijoms perduoti 11 457 hektarai tokių žemių, tačiau iš jų tik 2 163 hektarai – 2006–2010 metais ir tik 33 hektarai – 2011 metais), taip pat teisiniai apribojimai, susiję su didesnio našumo žemės apželdinimu. Todėl miškingumą tikslinga didinti apimtį derinant su kitais žemės naudojimo poreikiais.

Nors pastaraisiais metais išaugo kokybiškų ir įvairaus asortimento miško sodmenų poreikis, tačiau 37 rekonstruotuose ir modernizuotuose valstybiniuose miško medelynuose, užimančiuose 1 179 hektarų plotą, kasmet išauginama per daug miško sodmenų (iš viso apie 50 mln.), nes, didėjant neplėnų kirtimų plotams, mažėja miško, atkuriamo dirbtiniu būdu valstybiniuose miškuose, o privačiuose miškuose daugiau kaip du trečdaliai plynojo kirtimo kirtaviečių paliekama atželti. Kasmet lieka nepanaudota apie 10 mln. miško sodmenų, ypač spygliuočių, skirtų privačių žemių ir miškų savininkams. Privačių žemių ir miškų savininkai iš kaimyninių šalių įsiveža pigesnės miško dauginamosios medžiagos. Todėl, siekiant ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti rinką kokybiškais miško sodmenimis, tikslinga optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, diegti sodmenų, turinčių uždara šaknų sistemą, auginimo technologijas, veiksmingiau vykdyti sodmenų kilmės ir kokybės kontrolę. Miško dauginamoji medžiaga miškams atkurti ir įveisti ruošinama 791,03 hektaro miško sėklinių plantacijų, tačiau net 52 procentai jų yra pasenusios (įveistos 1966–1980 metais). Be to, nepakanka lapuočių medžių ir kitų retų medžių rūšių miško sėklinių plantacijų, būtinų medynų stabilumui ir biologinei įvairovei didinti, dėl to reikia papildomų miško selekcijos ir sėklininkystės priemonių.

Pastarąjį dešimtmetį šalies miškuose kito medynų rūšinė sudėtis: spygliuočių užimama dalis visuose miškuose sumažėjo 3,6 procento, kietųjų lapuočių – 0,8 procento, minkštųjų lapuočių padidėjo 4,4 procento. Vienos iš vertingiausių vietinių miško medžių rūšių – paprastųjų ąžuolų plotai padidėjo 0,2 procento. Šios rūšies medžiai Lietuvoje užima tik 2 procentus viso miškų ploto. Nors daugiau kaip 20 procentų šalies miškų augaviečių yra tinkamos ąžuolynams augti, tačiau ąžuolynų atkūrimas, priežiūra ir apsauga reikalauja ne vien miškininkystės žinių, bet ir didelių finansinių išteklių, todėl ąžuolynų plotus tikslinga didinti įvertinant finansines galimybes.

Lietuvoje vykdomas I ir II lygio miškų sveikumo monitoringas. Jo duomenimis, bendra Lietuvos miškų būklė yra santykinai gera. Įvairių veiksmų pažeistų medžių skaičius per 20 metų svyravo nuo 6,7 iki 33,3 procento, o per praėjusius 5 metus vidutiniškai siekė 15,5 procento. Pastaraisiais metais pažeistų medžių daugėja ir 2010 metais jų buvo 21,1 procento. Nors Lietuvoje veikia bendra miškų sanitarinės apsaugos sistema, apimanti privačius ir valstybinius miškus, tačiau nuolat pasikartojančios ir vis didėjančios stichinės nelaimės, susijusios su klimato kaita, taip pat ligų sukėlėjų ir kenkėjų invazijos

miškuose kelia grėsmę miškų potencialo išsaugojimui. Dėl gerai organizuotos miškų sanitarinės apsaugos medynų sanitarinė būklė nebloga, vabzdžių kenkėjų židiniai likviduojami jų susidarymo pradžioje (verpikų vienuolių – 2002 metais, pušinių verpikų – 2010 metais), tačiau kartais gausiai išplitę kenkėjai ir ligos padaro nemažai žalos (1993–1995 metais žievėgraužiai tipografiškai visuotinai pakenkė eglynams). Todėl būtina imtis papildomų miško sanitarinės apsaugos priemonių, kurios padėtų mažinti miško ligų ir kenkėjų paplitimo riziką.

Lietuvos miškai pasižymi dideliu gamtiniu degumu: 40 procentų visų miškų yra didelio, 23 procentai – vidutinio ir 37 procentai – mažo gamtinio degumo. Šalies miškuose, nepaisant jų nuosavybės formos, sukurta ir įgyvendinama bendra valstybinė priešgaisrinė priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones. Dėl gerai organizuotos priešgaisrinės apsaugos miško gaisrai neišplinta ir dideli plotai neišdega (visuose šalies miškuose 2001–2010 metais vidutiniškai per metus kilo 625 gaisrai, gaisrų paveiktas miško plotas vidutiniškai per metus sudarė apie 328 hektarus). Svarbiu uždaviniu išlieka būtinybė išlaikyti esamą nedidelę miško gaisrų išplitimo apimtį, tam reikia numatyti miško priešgaisrinės apsaugos sistemos tobulinimo priemones – ypač svarbu įdiegti modernizuotą miško gaisrų stebėjimo sistemą visose 24-iose gaisringiausius miškus valdančiose miškų urėdijose ir Kuršių nerijos nacionaliniame parke.

7.2. Programos 7.1 punkte nurodytam tikslui pasiekti reikia įgyvendinti šiuos uždavinius:

7.2.1. Didinti šalies miškingumą – įveisti mišką nenaudojamoje ir žemės ūkiui netinkamoje žemėje, taip pat finansiškai skatinti įveisti miškus privačioje ir valstybinėje žemėje.

7.2.2. Plėtoti miškų atkūrimą genetiniu-ekologiniu pagrindu selekciškai vertinga ir kokybiška miško dauginamąja medžiaga, optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, siekiant ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti rinką kokybiškais miško sodmenimis.

7.2.3. Didinti šalies ažuolynų plotus.

7.2.4. Užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo – tobulinti miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas.

7.3. Užtikrinti racionalų Lietuvos miškų išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą.

Šio tikslo siekiama, nes, norint, kad miškas patenkintų suderintus visuomenės poreikius, būtina gausinti ir racionaliai naudoti miškų išteklius.

Visų rūšių miško kirtimais Lietuvos valstybiniuose ir privačiuose miškuose per pastarąjį dešimtmetį kasmet paruošiama 5,7–7,4 mln. kub. metrų likvidinės medienos. Tokia medienos ruošos apimtis atitinka darnaus miškų ūkio principus, kai iškertamos medienos kiekis neviršija jos prieaugio, ir kartu ji sudaro prielaidas pakankamai veiksmingai funkcionuoti šalies miškų ūkio sektoriui, patenkinti suderintus pramonės, energetikos sektoriaus ir kitų vartotojų medienos poreikius. Medienos prieaugio neviršijanti miško kirtimo apimtis turi būti išlaikoma ir ateityje.

Vykstant nuosavybės teisių atkūrimo procesui, keičiasi Lietuvos miškų nuosavybės struktūra – nuosekliai daugėja privačių miškų. Valstybinės reikšmės miškai 2011 m. sausio 1 d. sudarė 1 075,4 tūkst. hektarų, arba 49,6 procento, privatūs miškai – 837,4 tūkst. hektarų, arba 38,6 procento. Rezervuoti nuosavybės teisėms atkurti valstybiniai miškai užėmė 257 tūkst. hektarų, arba 11,8 procento. Žemės reforma, per kurią atkuriamos nuosavybės teisės, vyksta jau 20 metų, tačiau procesas vis dar nebaigtas, o rezervuotuose nuosavybės teisėms atkurti miškuose nevykdoma ūkinė-komercinė veikla, taigi neracionaliai naudojami šalies miškų ištekliai. Todėl būtina kuo greičiau atnaujinti ūkinė-komercinę veiklą visuose nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervuotuose ir šiam tikslui nepanauduotuose miškuose.

Nors vidutinis medienos tūris viename hektare per pastaruosius 10 metų padidėjo 13 kub. metrų ir šiuo metu siekia 237 kub. metrų viename hektare, o bendras sukauptas medynų tūris visuose miškuose 2011 m. sausio 1 d. sudarė 490 mln. kub. metrų, t. y. nuo

2001 metų padidėjo 38 mln. kub. metrų, taip pat bendras metinis medienos tūrio prieaugis padidėjo nuo 16,1 mln. iki 16,6 mln. kub. metrų, tūrio prieaugio struktūrinių rodiklių pokyčiai rodo nepakankamą miškų našumo naudojimą. Tarpinis naudojimas per dešimtmetį sumažėjo nuo 32 iki 28 procentų bendro tūrio prieaugio, o savaiminio išsiretinimo nepanaudojama dalis padidėjo nuo 16 iki 19 procentų. Pagrindinė to priežastis – sumažėjusi ugdomųjų kirtimų apimtis, nuolat didėjantys perbrendusių medynų plotai, padidintas paliekamos negyvos medienos ir biologinei įvairovei paliekamų medžių kiekis. Pagrindiniais miško kirtimais iškertama mediena miškų urėdijose pastaraisiais metais sudaro apie 70 procentų bendros miškų urėdijų miško kirtimų apimtys, ugdymo kirtimais – apie 12 procentų, o sanitariniais kirtimais – apie 18 procentų. Siekiant mažinti miško auginimo sąnaudas ir didinti medynų produktyvumą, normaliomis (ne stichinių nelaimių) sąlygomis sanitariniais kirtimais turėtų būti iškertama mažiau, o ugdymo kirtimais – daugiau medienos. Privačiuose miškuose miško ugdymo kirtimais iškertama mediena sudaro tik 5–10 procentų visos šiuose miškuose iškertamos medienos. Atsižvelgiant į tai, būtina imtis priemonių atskirų rūšių kirtimų apimčiai suderinti. Be to, siekiant išlaikyti ar padidinti medynų produktyvumą, pagrindiniais kirtimais gaunamos medienos kokybę, pirmiausia turėtų būti kertami vyresnio amžiaus degraduojantys medynai.

Lietuvos miškuose sukaupta apie 80 procentų visos biomasės. Atsižvelgiant į biologinės įvairovės užtikrinimo ir gamtos saugos reikalavimus, taip pat technologinius aspektus, energijai gaminti kasmet potencialiai galima būtų panaudoti iki 750 tūkst. kub. metrų miško kirtimo atliekų. 2011 metais miškų urėdijose buvo parduota apie 155 tūkst. kub. metrų miško kirtimo atliekų. Tai rodo, kad nors vietinio atsinaujinančio kuro paklausa Lietuvoje auga, miško kirtimo atliekos vis dar nepakankamai veiksmingai panaudojamos biokurui gaminti. Todėl reikia papildomų priemonių medienos biomasei, kuri dar nenaudojama biokurui gaminti, sutelkti.

Siekiant turėti patikimą informaciją apie miško išteklių naudojimo racionalumą ir miškų produktyvumo didinimą, periodiškai renkami ir analizuojami duomenys apie miško išteklių rodiklių kaitą. Šalies mastu vykdoma valstybinė miškų inventorizacija atrankos metodais užtikrina informacijos, kurios reikia strateginėms miškų ūkio veiklos kryptims ir ilgalaikiams uždaviniams nustatyti, surinkimą. Sklypinė miškų inventorizacija, vykdoma ištisiniais visų sklypų apžiūros metodais su matavimo elementais, yra naudojama būtinoms ūkinėms priemonėms atskiruose miško sklypuose numatyti ir atliktoms priemonėms įvertinti, vidinės miškotvarkos projektams rengti, šalies miško naudojimo apimčiai apskaičiuoti ir Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrui sudaryti. Atsižvelgiant į tai ir į besibaigiančio VI miškotvarkos darbų ciklo metu nustatytus sklypinės miškų inventorizacijos trūkumus, tikslinga sudaryti prielaidas įgyvendinti nepertraukiamą miškotvarką: sukurti ir įteisinti miškų georeferencinį pagrindą, taip pat pereiti nuo valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos prie miško savininkų ir valdytojų organizuojamos sklypinės miškų inventorizacijos kompensuojant išlaidas.

7.4. Programos 7.3 punkte nurodytam tikslui pasiekti reikia įgyvendinti šiuos uždavinius:

7.4.1. Atnaujinti ūkinę-komercinę veiklą visuose nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervuotuose ir šiam tikslui nepanauduotuose miškuose, juos pardavus aukcionuose arba priskyrus valstybinės reikšmės miškams.

7.4.2. Suderinti miško ugdomųjų, sanitarinių ir pagrindinių kirtimų apimtį, padidinti smulkios nelikvidinės medienos ir miško kirtimo atliekų panaudojimo biokurui gaminti apimtį.

7.4.3. Sudaryti prielaidas įgyvendinti nepertraukiamą miškotvarką – sklypinės miškų inventorizacijos organizavimą perduoti miško savininkams ir valdytojams.

7.5. Didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą ir konkurencingumą.

Šio tikslo siekiama, nes tik ekonomiškai efektyvi ir konkurencinga miškų ūkio veikla gali užtikrinti pakankamą ir nepertraukiamą medienos ir kitų miško produktų bei paslaugų

teikimą, kartu sukuriant didesnę pridėtinę vertę, nesusilpninant miškų potencialo ir užtikrinant produktyvių miškų išsaugojimą ateičiai.

Miškų ūkis yra svarbi Lietuvos ūkio šaka. Lietuvos miškų sektoriuje (miškų ūkyje kartu su medienos pramone, apimančia medienos ir medinių dirbinių, plaušienos, popieriaus ir dirbinių iš jų bei baldų gamybą) sukuriamą pridėtinę vertę per pastaruosius 10 metų kasmet sudarė apie 3–4 procentus, o vien tik miškų ūkyje – 0,5–0,6 procento bendrojo vidaus produkto. Šių rodiklių metiniai pokyčiai santykinai nedideli. Tačiau per dešimtmetį miškų ūkio sektoriuje darbuotojų sumažėjo maždaug 2 tūkstančiais, miškų urėdijų padalinių – girininkijų sumažėjo nuo 427 iki 353. Tokie pokyčiai rodo aiškiai didėjančią darbo našumą Lietuvos miškų ūkyje. Tačiau tai, kad mažėja tiesiogiai miške dirbančių specialistų, gali neigiamai paveikti siekius užtikrinti tinkamą miškų apsaugą, jų tvarkymą ir naudojimą. Todėl, siekiant didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą, netikslinga toliau mažinti tiesiogiai miške dirbančių specialistų.

Inovacijoms Lietuvos miškų ūkyje priskiriama medienos ruošos mašinizavimas, nepriklausoma medienos matavimo sistema, miškų ūkio informacijos apdorojimo kompiuterizavimas ir nuotolinio ryšio sistemos, kirtimo atliekų naudojimas biokuro gamybai, miškų (ūkio) sertifikavimas, privačių miškų savininkų kooperacija, medelynų modernizavimas. Vertinant inovacijų diegimą, mažiausia dėmesio iki šiol sulaukė miško savininkų kooperacija bendrai ūkinei veiklai vykdyti. Kooperacija privačių miškų ūkyje iš esmės menka dėl to, kad šis procesas neskatinamas, taip pat miško savininkai turi neigiamą bendros ūkinės veiklos patirtį sovietinės kolektyvizacijos procese. Tuo tarpu kooperacijos, kaip veiksmingos smulkių miško valdų bendro tvarkymo formos, būtinumą lemia didelis skaičius (daugiau kaip 200 tūkst.) smulkių miško valdų (mažesnių kaip 10 hektarų), kuriose neracionalu atskirai vykdyti miškų ūkio veiklą. Diegiant praktikoje visas nurodytas inovacijas, o ypač mažiau dėmesio sulaukusias, būtų sudarytos geresnės sąlygos didinti miškų ūkio veiklos efektyvumą.

Miškų ūkio veikla remiama iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą. Galimybės gauti paramą sudarytos valstybinių miškų valdytojams ir privačių miškų savininkams. Didžiausia parama skirta naujiems miškams įveisti, be to, remiamas privačių miškų ekonominės vertės didinimas, įskaitant ir paramą medienos biokuro ruošos technikai įsigyti, miškų potencialo atkūrimas ir prevencinės priemonės, pelno nesiekiančios investicijos miškuose, miškų infrastruktūros gerinimas ir kita. 2007–2011 metais iš šios paramos lėšų įveista apie 16 tūkst. hektarų naujų miškų, įrengta ar atnaujinta daugiau kaip 100 kompleksinių rekreacinių objektų miškuose, įvykdyta apie 200 miškų ekonominės vertės didinimo projektų. Be to, paremtas apie 800 hektarų nuo stichinių nelaimių nukentėjusio miško ploto sutvarkymas ir atkūrimas. Tai reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos miškų išteklių gausinimo ir jų kokybės gerinimo, taip pat ir miškų ūkio efektyvumo didinimo. Visoms miškų ūkio priemonėms 7 metams numatytos paramos lėšos siekia daugiau kaip 700 mln. litų – tai sudaro apie 10 procentų visų kaimo plėtrai skirtų paramos lėšų. Tokia parama reikšminga miškų ūkio sektoriui, nes ji potencialiai sudaro 10–20 procentų to paties laikotarpio miškų ūkio sektoriaus pajamų. Tolygiai miškų ūkio plėtrai užtikrinti ir miškų ūkio efektyvumui ir konkurencingumui nuosekliai didinti reikalingas tęstinis miškų ūkio projektų finansavimas Europos Sąjungos lėšomis.

Privačių miškų ūkis Lietuvoje – tai smulkių valdų (vidutiniškai 3,3 hektaro) ūkis, kuriame dažniausiai individualią veiklą vykdo savininkai (jų itin daug – apie 244 tūkstančiai). Apie 28 procentai visų privačių miško valdų valdomos bendrosios nuosavybės teise. Kaip svarbiausią ūkininkavimo tikslą dauguma miško savininkų nurodo apsirūpinimą kuru (malkomis) ar kita mediena savo reikmėms. Kadangi smulkių valdų miškas yra nepagrindinis pajamų šaltinis jų savininkams, tai miško savininkai dažnai būna nepakankamai motyvuoti vykdyti pačius medienos ruošos darbus ir tiekti medieną rinkai, o ypač nelinkę investuoti į mažo pelningumo ir didesnės finansinių nuostolių rizikos veiklą. Tokia padėtis privačiuose miškuose iš esmės nepalanki privačių miškų ūkio plėtrai, todėl reikia papildomų skatinimo

priemonių, kurios leistų didinti privačių miškų ūkio ekonominį efektyvumą ir konkurencingumą.

Kompleksinę miškų ūkio veiklą Lietuvos valstybiniuose miškuose vykdančių 42 miškų urėdijų, kurios veikia kaip valstybės įmonės, bendros pajamos per pastarąjį dešimtmetį visais metais buvo didesnės už išlaidas, o privalomieji miško atkūrimo, apsaugos ir tvarkymo darbai miškų urėdijos per pastaruosius 5 metus kasmet išleido 128–195 mln. litų – tai yra 96–122 procentus atitinkamų metų parduotos medienos nenukirto miško vertės. Tai leido tinkamai įgyvendinti visas miškų urėdijoms nustatytas funkcijas. Bendrosioms Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau – valstybės biudžetas) reikmėms tenkinti miškų urėdijos nuo 2009 metų mokėjo papildomai 5 procentus, o nuo 2011 metų – 10 procentų dydžio atskaitymus iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Taigi pastaraisiais metais didėjo bendra mokesčių ir atskaitymų našta valstybinių miškų sektoriuje. Atitinkamai didėjo ir valstybinių miškų, kaip valstybės turto, naudojimo grąža. Miškų urėdijų veikloje naudojamo ilgalaikio turto pelningumas, apskaičiuotas į ilgalaikio turto vertę įskaičiuojant metinę faktiškai iškirsto miško vertę nenukirto valstybinio miško kainomis, o grynąjį pelną padidinant sumokėtų specialiųjų mokesčių (bendrosioms miškų ūkio ir valstybės biudžeto reikmėms tenkinti skirti privalomieji atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą valstybinį mišką) ir turto mokesčio dydžiu, atskaičius pelno mokestį, 2011 metais siekė 18 procentų. Išlaikant tokį procentą, ateityje būtų užtikrinamos atitinkamos valstybės biudžeto pajamos iš valstybinių miškų, o kartu sudaromos prielaidos pakankamoms investicijoms į miškus.

Privačių miškų savininkai fiziniai asmenys, valdantys apie 95 procentus visų privačių miškų ploto, už parduotą apvaliąją medieną ar nenukirstą mišką moka gyventojų pajamų mokestį (2010 metais sumokėta apie 12 mln. litų šio mokesčio). Bendra mokesčių našta nuo 2010 metų miško savininkams siek tiek sumažėjo, panaikinus medieną parduodantiems fiziniams asmenims (ne individualios veiklos vykdytojams) taikytą papildomą 6 procentų dydžio sveikatos draudimo įmoką, taip pat iki 5 procentų sumažinus individualios veiklos medienos pardavimo pajamų apmokestinimą. Miškų urėdijos į valstybės biudžetą moka papildomus 5 procentų dydžio atskaitymus iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Jie naudojami bendrosioms visų miškų (įskaitant privačius) ūkio reikmėms finansuoti. Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos vidutinė metinė pastarųjų 5 metų apimtis siekė 21 mln. litų. Siekiant užtikrinti geresnį bendrųjų miškų ūkio reikmių (ypač susijusių su privačių miškų apsauga, tvarkymu ir priežiūra) tenkinimą, tikslinga peržiūrėti su privačiais miškais susijusią mokesčių sistemą ir tobulinti bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo sistemą – numatyti galimybę į šių reikmių finansavimą įtraukti privačių miškų ūkio ir ne miškų urėdijų valdomų valstybinių miškų ūkio generuojamas lėšas.

7.6. Programos 7.5 punkte nurodytam tikslui pasiekti reikia įgyvendinti šiuos uždavinius:

7.6.1. Skatinti investicijas į miškus ir miškų ūkį, ypač inovacijas.

7.6.2. Siekti didinti miškų urėdijų veiklos efektyvumą – užtikrinti stabilų valstybinių miškų sektoriaus naudojamo ilgalaikio turto pelningumą.

7.6.3. Į bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimą įtraukti atskaitymus iš privačių miškų ūkio ir ne miškų urėdijų valdomų valstybinių miškų ūkio medienos pardavimo pajamų.

7.7. Išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką.

Šio tikslo siekiama, nes miško ekosistemos yra būtinos ekologiškai pusiausvyrai šalyje išlaikyti. Jos sudaro daugelio gyvūnijos ir augmenijos rūšių buveines, stabdo dirvos eroziją, absorbuoja anglies dvideginį ir grynina orą, kaupia anglį biomasėje ir kartu mažina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje, saugo gruntinius ir paviršinius vandenius, suteikia galimybę žmonėms poilsiauti.

Lietuvos miškai skirstomi į 4 grupes pagal jų pagrindinę funkciją. I miškų grupei – rezervatiniams miškams priskirta 26,3 tūkst. hektarų (1,2 procento) miškų. Juose laisvai

formuojasi miško ekosistemos, uždrausta bet kokia ūkinė veikla. II miškų grupei – specialios paskirties miškams priskirta 264,7 tūkst. hektarų (12,2 procento), kurių pagrindinė funkcija – biologinės įvairovės išsaugojimas ir rekreacija. III miškų grupei – apsauginiams miškams priskirta 330,3 tūkst. hektarų (15,2 procento). IV grupės, arba ūkiniai, miškai užima 1 548,5 tūkst. hektarų – 71,4 procento visų miškų ploto. Toks pakankamai racionalus nusistovėjęs atskirų miškų grupių santykis leidžia suderinti skirtingoms miško funkcijoms atlikti reikalingų miškų kiekį. Biologinės įvairovės išsaugojimo funkcijas atlieka ne tik II, bet ir kitų grupių miškai, ypač priskirti Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir kartinėms miško buveinėms. Taigi didelis saugomų teritorijų, apsauginių ir rekreacinių paskirties miškų plotas sudaro sąlygas kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, teritorijos ekologinio stabilumo išsaugojimui. Tačiau miškų ūkinės veiklos apribojimai atskirose miškų grupėse ir saugomų teritorijų miškuose neparemti sąnaudų ir naudos analize ir kartais neturi esminės įtakos nustatytosios miško funkcijos atlikimui ar konkrečios rūšies ar buveinės išsaugojimui. Todėl tikslinga tobulinti miško ūkinių priemonių atskirose miškų grupėse ir saugomose teritorijose vykdymo reglamentavimą.

Lietuvoje iš esmės neskatinamas artimas gamtai miškininkavimas, tai lemia pagrindines funkcijas nepakankamai atitinkantį miškininkavimą II–III grupių miškuose. Be to, kertant brandžius medynus, Lietuvoje dažniausiai taikomas pagrindinių plynųjų miško kirtimų būdas. Valstybiniuose miškuose 2006–2010 metais šių kirtimų ploto dalis sudarė 73,8 procento viso pagrindinių miško kirtimų ploto. Vadinas, nepakankamai išnaudojamos ekologiškai priimtinesnių, tačiau dažnai didesnes sąnaudas lemiančių pagrindinių neplnųjų miško kirtimų galimybės. Miško sanitarinei apsaugai vis dar gana plačiai naudojamos cheminės priemonės. Pastaraisiais metais kasmet miško sanitarinės apsaugos cheminės priemonės nuo ligų, kenkėjų ir nepageidaujamos augalijos naudojamos apie 4 500 hektarų valstybinių miškų plote. Siekiant didinti miško ekosistemų ekologinį ir kraštovaizdžio stabilumą, tikslinga taikyti papildomas artimo gamtai miškininkavimo skatinimo priemones, skatinti moksliskai pagrįstus, darnaus vystymosi principais paremtus pagrindinius neplnyuosius miško kirtimus, naudoti mažiau cheminių medžiagų ir, kiek leidžia galimybės, jas keisti biologinėmis ar mechaninėmis priemonėmis.

Miškų aplinkosaugos priemonės ir pelno nesiekiančios investicijos miškuose remiamos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą. Pagal tam skirtas priemones privačių miškų savininkai gali gauti paramą ir už aplinkosaugos įsipareigojimų vykdymą Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose arba už tokių įsipareigojimų savanorišką prisiėmimą. 2007–2011 metais tokia parama pasinaudojo 1 346 pareiškėjai. Atsižvelgiant į miškų aplinkosaugos priemonių svarbą, tikslinga ateityje plėtoti finansinio skatinimo mechanizmus, kurie paskatintų miško savininkus ir valdytojus savanoriškų sutarčių ar kitokiu pagrindu prisiimti aplinkosaugos apribojimus ar vykdyti ūkinę veiklą, skirtą biologinės įvairovės elementams palaikyti ir išsaugoti, be to, būtina remti natūralių ekosistemų ir gyvybingų populiacijų išsaugojimą.

Pastaraisiais metais daug dėmesio skiriama rekreacinių miškų infrastruktūros plėtrai. Miškuose nemaža rekreacinių objektų: pažintinių, mokomųjų, rekreacinių ir specializuotų takų, apžvalgos aikštelių (regyklų), atokvėpio vietų, poilsiaviečių, stovyklaviečių ir kitų objektų. 2011 metais miškų urėdijų valdomuose miškuose buvo iš viso 2 108 rekreaciniai objektai, iš jų 243 pritaikyti žmonėms su judėjimo negalia. Kadangi tokių objektų iš tiesų nemažai, svarbu juos prižiūrėti ir laiku atnaujinti. Atsižvelgiant į vis labiau plėtojamą poilsį ir turizmą miškuose, didėja poreikis plėtoti rekreacinių infrastruktūros objektus.

Nepakankamai dėmesio skiriama kultūros paveldo objektų miškuose išsaugojimui. Todėl papildomais veiksmais reikėtų sukurti miškotvarkos darbus papildančią priemonių sistemą, susijusią su kultūros paveldo objektų išsaugojimu.

7.8. Programos 7.7 punkte nurodytam tikslui pasiekti reikia įgyvendinti šiuos uždavinius:

7.8.1. Didinti miško ekosistemų ekologinį ir kraštovaizdžio stabilumą.

7.8.2. Skatinti rekreacinių miško funkcijų plėtrą, rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimą ir tvarkymą.

7.8.3. Sudaryti prielaidas kultūros paveldo objektų ir jų paminklinės aplinkos išsaugojimui miškuose.

8. Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai, dabartinės ir siekiamos jų reikšmės pateikiamos Programos priede.

III. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

9. Programa įgyvendinama pagal 3 metams sudaromą konkrečių priemonių planą, apimantį visų Programos tikslų ir uždavinių, kuriuos numatoma įgyvendinti per plane numatytą laikotarpį, įgyvendinimo priemones. Kiekvienai priemonei paskiriamas atsakingas vykdytojas, nurodomas įgyvendinimo laikotarpis ir finansavimo šaltinis. Sudaromi 3 Programos įgyvendinimo planai: 2012–2014, 2015–2017 ir 2018–2020 metams. Programos įgyvendinimo priemonių planus tvirtina aplinkos ministras.

10. Programa įgyvendinama iš valstybės biudžeto asignavimų, skirtų Bendrųjų miškų ūkio reikiams finansavimo programai vykdyti, miškų urėdijų ir kitų valstybinių miškų valdytojų, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir kitų Europos Sąjungos finansinės paramos fondų ir kitų lėšų.

11. Programos įgyvendinimą koordinuoja Aplinkos ministerija, stebėseną ir priežiūrą atlieka Valstybinė miškų tarnyba.

12. Įgyvendinant Programą dalyvauja Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, šioms ministerijoms pavaldžios ir kitos su miškais ir miškų ūkiu susijusios institucijos, įstaigos, valstybės įmonės, įgyvendinant Programą siūloma taip pat dalyvauti privačių miškų savininkams, kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims savo iniciatyva.

13. Aplinkos ministerija metinėje veiklos ataskaitoje kasmet teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei informaciją apie Programos įgyvendinimą.

14. Visuomenė apie Programos įgyvendinimą informuojama viešai paskelbiant tarpines (2015 ir 2018 metų) ir galutinę (2021 metų) ataskaitas. Tarpinių ataskaitų pagrindu gali būti peržiūrimi likę neįgyvendinti tikslai ir uždaviniai, taip pat jų vertinimo kriterijai, rengiamos Programos pataisos, kurios turi būti viešai svarstomos ir derinamos.

Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros
2012–2020 metų programos
priedas

**NACIONALINĖS MIŠKŲ ŪKIO SEKTORIAUS PLĖTROS 2012–2020 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO
KRITERIJAI IR JŲ SIEKIAMOS REIKŠMĖS**

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės			Už kriterijaus įgyvendinimą atsakinga institucija
			2011 metų*	2015 metų*	2020 metų*	
Strateginis tikslas – didinti miškų teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško augimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miškų ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose						
1.		Kompleksinis miškų teikiamos įvairiapusės naudos visuomenei padidinimo vertinimo kriterijus**, procentais	0	10	20	Aplinkos ministerija
Tikslas – išsaugoti ir gausinti Lietuvos miškus ir jų išteklius						
2.		Miškingumas (miško žemės ploto santykis su Lietuvos Respublikos teritorijos plotu), procentais	33,2	33,7	34,2	Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija
3.	Didinti šalies miškingumą – įveisti mišką nenaudojamoje ir žemės ūkiui netinkamoje žemėse, taip pat finansiškai skatinti įveisti miškus privačioje ir valstybinėje žemėje	Įveistų naujų miškų plotas (nuo 2011 metų įskaitytinai)***, hektarais	4 300	15 000	30 000	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
4.	Plėtoti miškų atkūrimą genetiniu-ekologiniu pagrindu selekciškai vertinga ir kokybiška miško	Spygliuočių medžių rūšių miško dauginamosios medžiagos dalis, išauginama iš miško sėklinėse plantacijose surinktų sėklų, procentais	50	55	70	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės			Už kriterijaus įgyvendinimą atsakinga institucija
			2011 metų*	2015 metų*	2020 metų*	
5.	dauginamąją medžiagą, optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, siekiant ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti rinką kokybiškais miško sodmenimis	Lapuočių medžių rūšių miško dauginamosios medžiagos dalis, išauginama iš miško sėklinėse plantacijose surinktų sėklų, procentais	2	5	30	
6.	Didinti šalies ąžuolynų plotus	Ąžuolynų dalis, palyginti su bendru miškų plotu, procentais	2	2,2	2,4	Aplinkos ministerija
7.	Užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo – tobulinti miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas	Pažeistų medžių skaičius pagal miškų monitoringo duomenis (praėjusių 5 metų vidurkis), procentais	15,5	16	16	Aplinkos ministerija
8.		Vidutinis miško gaisro plotas (gaisrų paveikto miško ploto santykis su gaisrų skaičiumi per praėjusius 10 metų), hektarais	0,52	0,5	0,5	Aplinkos ministerija
Tikslas – užtikrinti racionalų Lietuvos miškų išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą						
9.		Miško kirtimų ir medienos prieaugio santykis****, procentais	44	45	50	Aplinkos ministerija
10.	Atnaujinti ūkinę-komercinę veiklą visuose nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervuotuose ir šiam tikslui nepanauduotuose miškuose, juos pardavus aukcionuose arba priskyrus valstybinės reikšmės miškams	Nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervuotų miškų ploto dalis, palyginti su visu šalies miško žemės plotu, procentais	11,8	6	0	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
11.	Suderinti miško ugdomųjų, sanitarinių ir pagrindinių kirtimų apimtį, padidinti smulkios nelikvidinės medienos ir miško	Mažiausia miško ugdomųjų kirtimų dalis, palyginti su bendru miškų urėdijose iškertamu medienos kiekiu, procentais	12	14	16	Aplinkos ministerija
12.		Didžiausia perbrendusių eksploatacinių medynų	22	20	15	Aplinkos

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės			Už kriterijaus įgyvendinimą atsakinga institucija
			2011 metų*	2015 metų*	2020 metų*	
	kirtimo atliekų panaudojimo biokurui gaminti apimtį	dalį, palyginti su bendru brandžių medynų plotu valstybiniuose miškuose, procentais				ministerija
13.		Miško kirtimo atliekų ir smulkios nelikvidinės medienos panaudojimo biokurui gaminti apimtį, tūkst. kub. metrų	155	300	500	Aplinkos ministerija
14.	Sudaryti prielaidas įgyvendinti nepertraukiamą miškotvarką – sklypinės miškų inventorizacijos organizavimą perduoti miško savininkams ir valdytojams	Miškų dalis, kurioje miškotvarkos darbai vykdomi naudojant miškų georeferencinį pagrindą, procentais	0	10	50	Aplinkos ministerija
Tikslas – didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą ir konkurencingumą						
15.		Miškų ūkyje sukuriama pridėtinės vertės dalis, tenkanti vienam miškų ūkio darbuotojui per metus, tūkst. litų	53	55	60	Aplinkos ministerija
16.	Skatinti investicijas į miškus ir miškų ūkį, ypač inovacijas	Medkirtėmis valstybiniuose miškuose iškertamos medienos dalis, procentais	20	25	30	Aplinkos ministerija
17.	Siekti didinti miškų urėdijų veiklos efektyvumą – užtikrinti stabilų valstybinių miškų sektoriaus naudojamo ilgalaikio turto pelningumą	Miškų urėdijų ilgalaikio turto panaudojimo rodiklis*****, procentais	18	18,5	19	Aplinkos ministerija
18.	Į bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimą įtraukti atskaitymus iš privačių miškų ūkio ir ne miškų urėdijų valdomų valstybinių miškų ūkio medienos pardavimo pajamų	Padidintas bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimas, procentais	0	10	20	Aplinkos ministerija
Tikslas – išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką						
19.		Didžiausias atskiros miškų grupės miškų ploto	0/0,8/5,6/	0,5/1/5/	0,5/1/5/2	Aplinkos

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės			Už kriterijaus įgyvendinimą atsakinga institucija
			2011 metų*	2015 metų*	2020 metų*	
		dalies, palyginti su visu miško žemės plotu, pokytis per praėjusius 5 metus (I/II/III/IV), procentais	1,4	2		ministerija
20.	Didinti miško ekosistemų ekologinį ir kraštovaizdžio stabilumą	Mažiausia neplynųjų pagrindinių miško kirtimų ploto dalis, palyginti su visu pagrindinių miško kirtimų plotu valstybiniuose miškuose, procentais	26,2***** *	30	35	Aplinkos ministerija
21.		Didžiausias valstybinių miškų plotas, kuriame panaudotos miško sanitarinės apsaugos cheminės priemonės nuo ligų, kenkėjų ir nepageidaujamos augalijos, hektarais	4 500	4 000	3 500	Aplinkos ministerija
22.		Miško savininkų ir valdytojų, savanoriškai prisiėmusių aplinkosauginius apribojimus ar vykdančių ūkinę veiklą, skirtą biologinės įvairovės elementams palaikyti ir išsaugoti, ir gaunančių už tai kompensacijas, skaičius***, vienetais	1 350	2 000	3 000	Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija
23.	Skatinti rekreacinių miško funkcijų plėtrą, rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimą ir tvarkymą	Kompleksinių miško rekreacinės infrastruktūros objektų, kuriems įrengti ar atnaujinti per praėjusius 5 metus suteikta parama, skaičius***, vienetais	100	100	100	Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
24.	Sudaryti prielaidas kultūros paveldo objektų ir jų paminklinės aplinkos išsaugojimui miškuose	Sukurta miškotvarkos darbus papildanti priemonių sistema, susijusi su kultūros paveldo objektų išsaugojimu, vienetais	0	0	1	Aplinkos ministerija

Pastabos:

*Pateikiama nurodytų metų arba tų metų sausio 1 d. reikšmė, jeigu prie konkretaus vertinimo kriterijaus reikšmės nenurodyta kitaip.

**Kompleksinis miškų teikiamos įvairiapusės naudos visuomenei padidinimo vertinimo kriterijus skaičiuojamas kaip atskirų rodiklių (1) miškingumo, 2) bendro medynų tūrio, 3) miškų ūkyje sukuriamos pridėtinės vertės dalies, palyginti su bendruoju vidaus produktu, 4) vienam asmeniui

tenkančio miškų ploto, 5) miškų, kuriuose vykdoma kompleksinė miškų ūkio veikla (atmetus rezervuotus nuosavybės teisėms į žemę atkurti miškus), dalies, palyginti su visais miškais) reikšmių pokyčio nuo 2011 metų, išreikšto procentais, suma.

***Panaudojant Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros programą, jeigu atitinkama šio fondo finansinė parama numatyta 2014–2020 metams.

****Miško kirtimų ir medienos prieaugio santykis apskaičiuojamas kaip vienam hektarui Lietuvos miškų ploto tenkanti visais kirtimais per metus iškertamo medienos likvidinio tūrio dalis, palyginti su vidutiniu metiniu medienos tūrio prieaugiu visuose šalies miškuose, išreikšta procentais.

*****Apskaičiuojant miškų urėdijų ilgalaikio turto panaudojimo rodiklį, į ilgalaikio turto vertę įskaičiuojama metinė faktiškai iškirsto miško vertė nenukirsto valstybinio miško kainomis, o grynasis pelnas padidinamas sumokėtų specialiųjų mokesčių (bendrosioms miškų ūkio ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto reikmėms tenkinti skirti privalomieji atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą valstybinį mišką) ir turto mokesčio dydžiu, atskaičius pelno mokestį.

*****Praėjusių 5 metų vidurkis.
